

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เทศบาลเมืองวังสะพุง

อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

คำนำ

ความเสี่ยงด้านการทุจริตเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วจะทำให้มีผลกระทบทางลบ โดยปัญหาจากปัจจัยหลายสาเหตุ การจัดทำความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ เพื่อป้องกันการทุจริต ซึ่งเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีพบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายเกิดขึ้น ก็จะเป็นการเกิดความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีหรือนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันการทุจริตล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

เทศบาลเมืองวังสะพุง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นหนึ่งเครื่องมือในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกันไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ ในการนี้งานนิติการและการพาณิชย์ จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงตลอดถึงมาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสินบน

งานนิติการและการพาณิชย์
สำนักปลัดเทศบาล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยงและการทุจริต	๑
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงการทุจริต	๒
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๒
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๔
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๔
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง	๕
วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยงและการทุจริต

ความหมายของความเสี่ยง ผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริต

ความเสี่ยง (risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เป็นการคาดเดาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่แน่นอน ซึ่งผลลัพธ์ของความเสี่ยงดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความน่าจะเป็นของผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ความเสี่ยงในการเงิน ความเสี่ยงในการบริหาร การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจะพิจารณาจากผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น และความน่าจะเป็นของผลลัพธ์นั้น ๆ (จากพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา พิมพ์ครั้งที่ ๓) ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญ หรือที่เราคาดไม่ถึงอันเนื่องมาจากความรู้และข้อมูลที่เรามีอยู่ ขณะที่มีการวางแผนดำเนินการนั้นยังไม่ชัดเจน หรือมากพอที่จะตัดสินใจได้ดีกว่าที่วางแผนไว้

อย่างไรก็ตามหากผู้บริหารและคณะทำงานได้ตระหนัก ตั้งข้อสังเกตและระบุสิ่งที่พึงระวังไว้ตั้งแต่ต้น หรือเมื่อมีความรู้และข้อมูลใหม่ที่พอจะคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้น และทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ก็จะได้หาทางป้องกันหรือแก้ไขได้ทันเวลาที่จะทำให้เกิด ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรลดลงหรือไม่เกิดขึ้นได้

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest : COI) สำนักงาน ก.พ. ได้ให้คำนิยามคำว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” คือ สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อความตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำ ความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ซึ่งจะนำไปสู่การทุจริตต่อไป

การทุจริต (Corruption) หมายถึง ความประพฤติชั่ว แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ได้บัญญัติ **"ทุจริตต่อหน้าที่"** หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่า มีตำแหน่ง หรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม หรือการเรียกรับสินบน

สินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมิมูลค่าเท่าใด โดยผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปแบบของตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน การเรียกรับผลประโยชน์สามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น

ของขวัญ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๕) หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการได้รับการบริการหรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือ ท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่น การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง

การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การรับ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้แก่กันโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน

๒. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวม หมายถึง กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่บุคคลทั่วทั้งองค์กรได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ หรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงการระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าว ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับได้ เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

๓. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านทุจริตที่หากเกิดขึ้นแล้วอาจมีผลกระทบเชิงลบต่อองค์กรอย่างต่อเนื่อง

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย

Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ

Opportunity หรือ โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน

Rationalization หรือ การหาเหตุผล สนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๕. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร COSO ๒๐๑๓ (Committee of sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ ซึ่งที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายใน เพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ (ครั้งที่ ๑) เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report - Guidance for Small Public Companies (ครั้งที่ ๒) เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control และ (ครั้งที่ ๓) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓

เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิม ของปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายในแต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของหน่วยงานในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบ การทุจริตภายในหน่วยงาน สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ องค์การยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับ ดูแล
- หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ องค์การ จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ องค์การผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication)

- หลักการที่ ๑๓ องค์การข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินการต่อไปได้
- หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจจะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

- หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กัน มีอยู่จริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๔ กระบวนการ ดังนี้

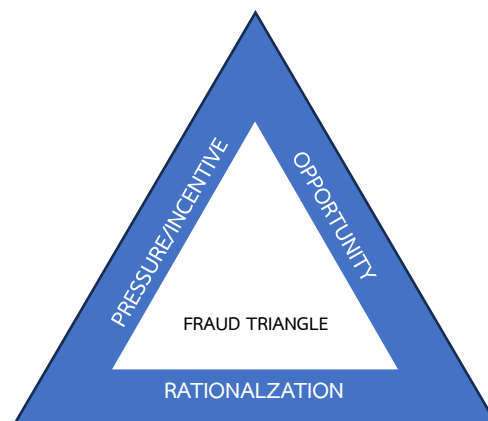
- ๑) Corrective: แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดสิ่งที่มีประวัติดูอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้น ซ้ำอีก
- ๒) Detective: เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้น หรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่ ผู้บริหาร
- ๓) Preventive: ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่ พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าจะทำ

ไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Work low ใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

๔) Forecasting: การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปราม ล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคต (Unknown Factor)

๖. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย **pressure/incentive** หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ **Opportunity** หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการกำกับควบคุมภายใน มีจุดอ่อน และ **Rationalization** หรือ หาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๗. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยง ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบริหารลุ่มยี่สิบ พันธกิจ หรือสถานะขององค์กร แหล่งที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ สามารถจำแนกได้ ๒ ประเภท คือ ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก ได้แก่ ภาวะการณ์การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงนโยบาย กระแสสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยความเสี่ยงภายใน ได้แก่ ปัจจัยภายในที่องค์กรสามารถควบคุมได้ แต่สามารถส่งผลกระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กระบวนการ และวิธีปฏิบัติงาน ความเพียงพอของข้อมูล และเทคโนโลยี สำหรับการให้บริการ เป็นต้น

๒) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหาย อันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบ หรือเหตุการณ์ภายนอก

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่เพียงพอ

๔) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C) ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ หรือกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสม หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ

เทศบาลเมืองวังสะพุง ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรได้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกัน ควบคุม และบรรเทาความผิดพลาดหรือลดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในอนาคต โดยก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตได้ทำการคัดเลือกงาน หรือกระบวนการจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน ซึ่งได้มีการจำแนกและกำหนดขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ

๓. การจัดซื้อจัดจ้าง

๔. การเบิกจ่ายงบประมาณ

๕. การบริหารงานบุคคล

๘. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงมี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ระบุความเสี่ยง (RISK IDENTIFICATION)

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

๕. แผนบริหารความเสี่ยง

๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

๙. วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

รายละเอียด ขั้นตอน แนวทาง หรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตโดยในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยง ซึ่งขั้นตอนที่ ๑ ได้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการ ประเมินได้คำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการงานการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว จากนั้น จึงได้นำข้อมูลการดำเนินการในรายละเอียดมา ทำการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (คัดเลือกกระบวนการ/งานใน ภารกิจที่มีโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงจะประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการควบคุมความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบทางลบต่อองค์กรตามกรอบการประเมินความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

คือการนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงาน หรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุด ว่าใครทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการงานการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว ซึ่งเป็นทั้ง Known Factor หรือ Unknown Factor “การระบุความเสี่ยงการทุจริตไม่ถูกต้อง มาตรการควบคุมหรือมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต จึงไม่สามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้”

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้เคยเกิดขึ้นมาก่อน คาดหมายว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติมาอยู่ก่อนแล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคตปัญหา พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า)

ตารางระบุความเสี่ยง Known Factor และ Unknown Factor

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Unknown Factor	Known Factor
	อธิบายรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตของ กระบวนการ หรืองานที่เลือกมาทำการประเมิน ความเสี่ยงว่ามีโอกาสหรือความเสี่ยงการทุจริต		

จากตารางให้อธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Known Factor

- หากไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติความเสี่ยงมาก่อน แต่มีการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การกำหนดเกณฑ์สำหรับการใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการ หรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

- ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ให้นำข้อมูลจากตารางมาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต แยกออกตามระดับความรุนแรง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ “ต่ำ” (น้อยกว่า ๕ คะแนน)

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ “ปานกลาง” สามารถใช้ความรอบคอบ ระวังระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้ (๕ – ๙ คะแนน)

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ “สูง” เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ (๑๐ – ๑๔ คะแนน)

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ “สูงมาก” เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ (๑๕ คะแนนขึ้นไป)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

RISK SCORE					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

การประเมินความเสี่ยงรวม

รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูง จนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็นสีส้ม และสีแดง จากตารางระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตมาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๑. ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- หากเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- หากเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่า กิจกรรมหรือขั้นตอน นั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

- การประเมินความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์กร ค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับ ๔ (สีเขียว)

๒. ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงาน กำกับดูแล พันธมิตร ภาควิชาเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเผื่อระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง Risk level matrix)

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง (รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต)	ระดับความ จำเป็นของการ เผื่อระวัง			ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	การยื่นคำขออนุญาตไม่เป็นไปตามกรอบ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ อาจมีการเรียกรับ ผลประโยชน์เพื่อความรวดเร็ว			๑		๒		๒
๒	เอกสาร หลักฐาน แนบประกอบคำขอไม่ ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับ เรื่องไว้			๑		๒		๒
๓	พนักงานเทศบาล พนักงานจ้างเป็นตัวแทน การยื่นคำขอตระเตรียมในการขออนุมัติ อนุญาตโดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียก เก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ			๑		๒		๒
๔	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความ เห็นชอบของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ			๑		๒		๒
๕	การตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตประกอบ กิจการมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขอ อนุญาตจัดทำรายงานไม่เป็นไปตาม ข้อเท็จจริง			๑		๒		๒
๖	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีการเอื้อ ประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนให้กับผู้ ขออนุญาตบางรายที่คุณสมบัติไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์			๑		๒		๒
๗	การประเมินภาษีต่ำกว่าความเป็นจริง			๑		๒		๒
๘	การตรวจสอบเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุ ไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้			๑		๒		๒
๙	ในขั้นตอนการลงพื้นที่ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ อาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิ ชอบอาจเรียกรับในขั้นตอนการพิจารณา			๑		๒		๒
๑๐	การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อ จัดจ้าง			๑		๒		๒

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง (รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต)	ระดับความ จำเป็นของการ เฝ้าระวัง			ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑๑	มีการให้หรือรับของขวัญ การเลี้ยงรับรอง คู่สัญญา หรือประโยชน์อื่นใดในโอกาสต่างๆ เพื่อเอื้อประโยชน์			๑		๒		๒
๑๒	การกำหนด TOR คุณลักษณะของสินค้า หรือบริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการของบริษัท ใดบริษัทหนึ่ง		๒		๓			๖
๑๓	การกำหนด TOR การจัดซื้อจัดจ้าง มีการ กำหนดขอบเขตงาน หรือเนื้องานที่เกิน ความจำเป็น เพื่อให้มีการประมาณการราคา ในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน		๒		๓			๖
๑๔	จัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่จำเป็นและซื้อ ในราคาสูง		๒			๒		๔
๑๕	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่า ล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก เป็นต้น		๒			๒		๔
๑๖	ผู้ใช้รถยนต์ส่วนกลางนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทาง หรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วน น้ำมันที่เหลือนำไปใช้ส่วนตัวหรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ		๒		๓			๖
๑๗	การสืบราคาอาจไม่มีการสืบราคาจาก ผู้ประกอบการจริง			๑		๒		๒
๑๘	ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ การขายตำแหน่ง การประเมิน ความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การ ดำเนินการทางวินัย เป็นต้น		๒			๒		๔
๑๙	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับ พนักงานเทศบาล พนักงานจ้าง เข้าทำงาน		๒				๑	๒
๒๐	ปลอมแปลงเอกสารราชการ การเบิกเงิน สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน และนำเงินเข้าบัญชีตนเอง		๒				๑	๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยง คือ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ ในขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยงมาทำการประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับ ความเสี่ยง เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับ ใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็น ดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตใน ปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการ ทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓ หรือ ๔
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ ถึง ๙

คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
	ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
ดี การควบคุมมีความ เข้มแข็ง และดำเนินไปได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่ สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	ต่ำ (๑)	ค่อนข้างต่ำ (๒)	ปานกลาง (๓)
พอใช้ การควบคุมยังขาด ประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้ เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควร มีการปรับปรุง เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยง การทุจริตได้	ค่อนข้างต่ำ (๔)	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖)
อ่อน การควบคุม ไม่ได้มาตรฐาน ที่ยอมรับ เนื่องจากมีความ หละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้ มั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการ ทุจริตได้	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑	การยื่นคำขออนุญาตไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ อาจมีการเรียกรับผลประโยชน์เพื่อความรวดเร็ว	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๒	เอกสาร หลักฐาน แนบประกอบคำขอ ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๓	พนักงานเทศบาล พนักงานจ้างเป็นตัวแทนการยื่นคำขอจดทะเบียนในการขออนุมัติ อนุญาตโดยเรียกรับผลประโยชน์ หรือ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๔	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นชอบของการอนุมัติ อนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๕	การตรวจสอบสถานที่ ขออนุญาต ประกอบกิจการมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตจัดทำรายงานไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๖	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีการเอื้อประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๗	การประเมินภาษีต่ำกว่าความเป็นจริง	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๘	ในขั้นตอนการลงพื้นที่ ตรวจสอบเจ้าหน้าที่อาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอาจเรียกรับในขั้นตอนการพิจารณา	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๙	การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๑๐	มีการให้หรือรับของขวัญ การเลี้ยงรับรองคู่สัญญา หรือประโยชน์อื่นใดในโอกาสต่างๆ เพื่อเอื้อประโยชน์	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๑๑	การกำหนด TOR คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะใกล้เคียง	พอใช้			(ค่อนข้างสูง) ๖

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
	กับคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง				
๑๒	การกำหนด TOR การจัดซื้อจัดจ้าง มีการกำหนดขอบเขตงาน หรือเนื้องานที่เกินความจำเป็น เพื่อให้มีการประมาณการราคาในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน	พอใช้			(ค่อนข้างสูง) ๖
๑๓	จัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่จำเป็น และซื้อในราคาสูง	พอใช้	(ค่อนข้างต่ำ) ๔		
๑๔	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก เป็นต้น	พอใช้	(ค่อนข้างต่ำ) ๔		
๑๕	ผู้ใช้รถยนต์ส่วนกลางนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การคูดน้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทาง หรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วนน้ำมันที่เหลือนำไปใช้ถึงหรือทอนเป็นเงินสดโดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ	พอใช้			(ค่อนข้างสูง) ๖
๑๖	การสืบราคาอาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๑๗	ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ การขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการทางวินัย เป็นต้น	พอใช้	(ค่อนข้างต่ำ) ๔		
๑๘	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเทศบาล พนักงานจ้าง เข้าทำงาน	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	
๑๙	ปลอมแปลงเอกสารราชการ การเบิกเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน และนำเงินเข้าบัญชีตนเอง	ดี		(ค่อนข้างต่ำ) ๒	

๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง			ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การยื่นคำขออนุญาตไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ อาจมีการเรียกรับผลประโยชน์เพื่อความรวดเร็ว	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การรับสินน้ำใจอย่างเคร่งครัด - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๒	เอกสาร หลักฐาน แนบประกอบคำขอ ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการ รับเรื่องไว้	- กำกับติดตาม และให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามแผน ป้องกันการทุจริตอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเรียกรับสินบน - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๓	พนักงานเทศบาล พนักงานจ้างเป็น ตัวแทนการยื่นคำขอ จดทะเบียนในการขอ อนุมัติ อนุญาตโดย เรียกรับผลประโยชน์ หรือเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมเพื่อ สิทธิพิเศษ	- กำกับติดตาม และให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามแผน ป้องกันการทุจริตอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเรียกรับสินบน - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง			ผลการดำเนินการตาม วิธีการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง
		อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ				
๔	การพิจารณา ตรวจสอบและเสนอ ความเห็นชอบของ การอนุมัติ อนุญาตไม่ ดำเนินการตามลำดับ คำขอ	- กำกับติดตาม และให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามแผน ป้องกันการทุจริตอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเรียกรับสินบน - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๕	การตรวจสอบสถานที่ ขออนุญาตประกอบ กิจการมีการเอื้อ ประโยชน์ให้กับผู้ขอ อนุญาตจัดทำรายงาน ไม่เป็นไปตาม ข้อเท็จจริง	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การขอรับสินน้ำใจอย่าง เคร่งครัด - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๖	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีการเอื้อ ประโยชน์หรือมี ผลประโยชน์ทับซ้อน ให้กับผู้ขออนุญาต บางรายที่คุณสมบัติ ไม่ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การขอรับสินน้ำใจอย่าง เคร่งครัด - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง			ผลการดำเนินการตาม วิธีการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง
		เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ				
๗	การประเมินภาษีต่ำ กว่าความเป็นจริง	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การขอรับสินน้ำใจอย่าง เคร่งครัด - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๘	ในขั้นตอนการลง พื้นที่ตรวจสอบ เจ้าหน้าที่อาศัย ช่องว่างหรือแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ อาจเรียกรับใน ขั้นตอนการพิจารณา	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การขอรับสินน้ำใจอย่าง เคร่งครัด - จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต และรายการ เอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๙	การเอื้อประโยชน์ต่อ พวกพ้องในการจัดซื้อ จัดจ้าง	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การขอรับสินน้ำใจอย่าง เคร่งครัด		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๐	มีการให้หรือรับ ของขวัญ การเลี้ยง รับรองคู่สัญญา หรือ ประโยชน์อื่นใดใน	- กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เรื่อง การขอรับสินน้ำใจอย่าง เคร่งครัด		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง			ผลการดำเนินการตาม วิธีการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง
	โอกาสต่างๆ เพื่อเอื้อ ประโยชน์	- ประกาศนโยบายไม่รับ ของขวัญ (No Gift Policy)				
๑๑	การกำหนด TOR คุณลักษณะของ สินค้าหรือบริการที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับ คุณลักษณะของ สินค้าหรือบริการของ บริษัทใดบริษัทหนึ่ง	- อบรมให้ความรู้และความ เข้าใจกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ ระเบียบ พัสดุฯ			✓	ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๒	การกำหนด TOR การจัดซื้อจัดจ้าง มีการกำหนด ขอบเขตงาน หรือเนื้องานที่เกิน ความจำเป็น เพื่อให้มี การประมาณการ ราคาในส่วนนี้โดยมี ผลประโยชน์ทับซ้อน	- อบรมให้ความรู้และความ เข้าใจกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ ระเบียบ พัสดุฯ			✓	ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๓	จัดซื้อจัดจ้างวัสดุ อุปกรณ์ที่ไม่จำเป็น และซื้อในราคาสูง	- อบรมให้ความรู้และความ เข้าใจกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ ระเบียบ พัสดุฯ	✓			ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๔	เบิกเงินราชการตาม สิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่า ล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่า พาหนะ ค่าที่พัก เป็น ต้น	- อบรมให้ความรู้และความ เข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ให้เข้าใจในระเบียบที่เกี่ยวข้อง	✓			ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๕	ผู้ใช้รถยนต์ส่วนกลาง นำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไป ใช้ส่วนตัวระหว่างทาง หรือเติมน้ำมันไม่ครบ ตามใบสั่งจ่าย ส่วน น้ำมันที่เหลือนำไปใส่ถัง หรือทอนเป็นเงินสด	- ชี้แจง และแจ้งเวียนระเบียบฯ ให้เจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตาม ระเบียบฯ อย่างเคร่งครัด			✓	ไม่มีเรื่องร้องเรียน

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง			ผลการดำเนินการตาม วิธีการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง
	โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือ กับผู้ประกอบการ					
๑๖	การสืบราคาอาจไม่มี การสืบราคาจากผู้ ประกอบการจริง	- อบรมให้ความรู้และความ เข้าใจกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ ระเบียบ พัสดุฯ		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๗	ความไม่โปร่งใสใน การบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ การขาย ตำแหน่ง การประเมิน ความดี ความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการทาง วินัย เป็นต้น	- เปิดเผยผลการประเมินให้ บุคลากรรับทราบ ประชาสัมพันธ์ และกำหนด ระเบียบการดำเนินการทางวินัย ให้ชัดเจน ตรวจสอบผลการ พิจารณาทางวินัยได้	✓			ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๘	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับ พนักงานเทศบาล พนักงานจ้าง เข้า ทำงาน	- แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา และคัดเลือก กำกับ ดูแล ควบคุมการออกข้อสอบ การ จัดเก็บข้อสอบ โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบชัดเจน		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน
๑๙	ปลอมแปลงเอกสาร ราชการ การเบิกเงิน สวัสดิการ ค่า รักษาพยาบาล ค่าเล่า เรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน และนำเงินเข้าบัญชี ตนเอง	- ชี้แจงและแจ้งเวียนเจ้าหน้าที่ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และ สร้างความตระหนักในการ ปฏิบัติงาน - ตรวจสอบ กำกับ ดูแล ให้ ปฏิบัติตามระเบียบฯ อย่าง เคร่งครัด		✓		ไม่มีเรื่องร้องเรียน